

## КРЕДИТНИЙ РИНОК: РЕСУРСИ ТА РИЗИКИ

**Шевцова О. Й.** доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна  
e-mail: ei.shevtsova@gmail.com  
ORCID: 0000-0002-9909-6502

**Тутова О. Р.** студентка, кафедра фінансів, банківської справи та страхування Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна  
e-mail: o.tutova.82@gmail.com

***Анотація.** Метою дослідження є визначення передумов виникнення ризиків функціонування кредитного ринку та їх ідентифікація. Для отримання результатів дослідження застосовано теоретичні та емпіричні методи дослідження. Методи аналізу, синтезу, порівняння та аналогії використано для формалізації окремих умов, що передують виникненню ризиків діяльності. Структурний аналіз застосовано для оцінки ресурсної бази банківських та небанківських фінансово-кредитних інститутів, метод класифікації та логічного аналізу використано для дослідження ризиків функціонування кредитного ринку. У статті проаналізовано структуру ресурсів банківських та небанківських фінансово-кредитних установ та визначено особливості формування їх ресурсної бази. Розглянуто специфіку процесу ускладнення кредитного ринку як системи. Відзначено необхідність урахування взаємодії кредитного ринку та ринків кредитних ресурсів, банківських ресурсів та інших. Визначено види ризиків функціонування кредитного ринку. Практична значущість результатів дослідження полягає у можливості розширення методичних засад ризик-менеджменту з урахуванням впливу ризиків функціонування кредитного ринку.*

***Ключові слова:** кредит, ринок, ресурси, ризики.*

## CREDIT MARKET: RESOURCES AND RISKS

**Shevtsova Olena,** D.Sc. (Economics), Professor, Professor, Department of of Finance, Banking and Insurance, Oles Honchar Dnipro National University, Ukraine  
e-mail: ei.shevtsova@gmail.com  
ORCID: 0000-0002-9909-6502

**Tutova Olena,** Oles Honchar Dnipro National University, Ukraine  
e-mail: o.tutova.82@gmail.com

***Abstract.** The purpose is to determine the prerequisites for the occurrence of risks in the functioning of the credit market and their identification.*

*Theoretical and empirical research methods were used to obtain research results. Analysis, synthesis, comparison and analogy for the formalization of certain conditions preceding the emergence of activity risks. Structural analysis for the assessment of the resource base of banking and non-banking financial and credit institutions, the method of classification and logical analysis for the risks of the functioning of the credit market.*

*Results of the article. The article analyzes the structure of the resources of banking and non-banking financial and credit institutions and identifies the peculiarities of the formation of their resource base. The specifics of the process of complication of the credit market as a system are considered. The need to take into account the interaction of the credit market and the markets of credit resources, banking resources and others was emphasized. The types of risks of the functioning of the credit market have been determined.*

*The scientific novelty consists in deepening the theoretical understanding of the system of market risks, which consists of the risks of the activities of individual subjects and the risks of the operation of the market itself;*

*The practical significance lies in the possibility of expanding the methodological foundations of risk management to take into account the impact of the risks of the credit market functioning. The identification of risks for individual financial and credit institutions and the functioning of the credit market provides an opportunity to assess the nature of their impact with further determination of the synergistic effect and will constitute a methodical approach to identifying systemic risk and systemic crisis.*

*The practical significance lies in the possibility of expanding the methodological foundations of risk management to take into account the impact of the risks of the credit market functioning. The identification of risks for individual financial and credit institutions and the functioning of the credit market provides an opportunity to assess the nature of their impact with further determination of the synergistic effect and will constitute a methodical approach to identifying systemic risk and systemic crisis.*

***Keywords:** credit, market, resources, risks.*

**JEL Classification: E440, E510, G210.**

**Постановка задачі.** Сучасне економічне середовище характеризується складною системою кредитних відносин, які безпосередньо впливають на розвиток економіки та на взаємозв'язки між її суб'єктами. Сукупність кредитних відносин та елементів кредитної системи формує кредитний ринок на національному та міжнародному рівнях, адже під час їх взаємодії відбувається рух позичкового капіталу у різних формах між окремими учасниками фінансово-кредитної діяльності.

Збільшення обсягів кредитних фінансових потоків, кількості учасників-кредиторів та їх видів, кількості учасників-позичальників, видів та форм кредитування, а також прискорення процесів економічної, фінансової та кредитної діяльності, формують передумови виникнення ризиків у діяльності як окремих учасників та їх груп, так і ризики кредитного ринку. Виявлення окремих ризиків функціонування кредитного ринку ускладнюється і за рахунок перетинання потоків ринків кредитних ресурсів, банківських ресурсів, валютного ринку тощо, ідентифікація окремих ризиків функціонування кредитного ринку є необхідною ланкою процесу ризик-менеджменту на макрорівні та базовим методичним підґрунтям для виявлення та оцінки системного ризику на мезо- та макрорівні.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Кредитний ринок розглядається за різними аспектами багатьма науковцями, такими як:

Т. Ф. Григораш [1], В. В. Коваленко [2], О. М. Колодізев [3], Г. В. Миськів [4]. Питаннями ресурсної бази банків займаються дослідники М. О. Коваленко [5], О. П. Присяжнюк [6], Ю. І. Онищенко [7], а саме процесам формування кредитних ресурсів та управління ними у межах загальної ресурсної бази фінансових інститутів або ринку ресурсів присвячено дослідження О. Д. Вовчак [8], В. А. Новицького [9] та інших.

Кредитний ринок України є основною та найбільш розвинутою складовою фінансового ринку України, що обґрунтовується наявними його прерогативами перед іншими сегментами. Головною особливістю кредитного ринку є найвищий ступінь мобілізації ресурсів, внаслідок чого забезпечується оперативний доступ до позикового капіталу всіх учасників кредитного процесу. З цієї причини кредитний ринок має важливу роль у розвитку соціально-економічних процесів в Україні.

**Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Постійний розвиток та ускладнення кредитної системи, основним складником якої є кредитний ринок, потребує поглиблення дослідження щодо взаємозв'язку ринку кредитування з ринком кредитних ресурсів та уточнення поглядів на прояви ризиків на кредитному ринку. Кредитні ризики є тими, що найчастіше привертають до себе увагу. Праці О. В. Дзюблюка [10], А. К. Золотаря та В. І. Матвійчука [11], Л. В. Кузнецової [12] та інших присвячено саме кредитному ризику у банківській діяльності. С. В. Глущенко [13], К. М. Тростянська [14] вважають цікавим розгляд вже ризиків кредитної діяльності банківських установ. Але події останніх 10 років вказують на те, що все більше на ризики діяльності учасників кредитного ринку впливають ризики самого ринку, які формуються за рахунок системних факторів та умов.

**Мета дослідження** - визначення передумов виникнення ризиків функціонування кредитного ринку та їх ідентифікація.

**Основний матеріал.** Кредитний ринок є складною системою, в якій джерела ресурсів формують її входи. Кількість учасників визначає складність взаємозв'язків між ними. Банківська система, виступаючи складовою частиною кредитного ринку, реалізує у його межах дві основні функції: трансформаційну та стабілізаційну. Перша проявляється під час залучення вільних грошових коштів у одних суб'єктів ринку та надання їх у позику іншим, трансформуючи у такий спосіб терміни та розміри грошових капіталів, а також відповідні їм ризики. Виконуючи другу функцію, банківська система забезпечує стабільне функціонування банківських установ та грошового ринку шляхом створення нормативної та законодавчої бази та формує ефективний конкурентний кредитний ринок.

Позитивним чинником впливу на кредитний ринок України у 2021 році був прибуток банківського сектору, що досяг максимального приросту в обсязі 77,5 млрд. грн. Отримання такого прибутку сталося за рахунок приросту чистого процентного і комісійного доходу. До того ж був низьким рівень відрахувань до резервів. Показник рентабельності капіталу сягнув 35%, що значно вище ніж 19% у 2020 р. Це забезпечило виконання банками вимог з формування буферів капіталу. Буфери капіталу дають змогу поглинати можливі збитки і продовжувати активно кредитувати клієнтів [15].

Серед наданих банками кредитів провідне місце займають кредити суб'єктам господарювання, частка яких протягом досліджуваного періоду спадає на 8,71% та станом на 2021 рік [15] дорівнює 74,67%, та кредити фізичним особам, частка яких зросла у 2017-

2021 рр. на 6,31% та на кінець 2021 року дорівнює 22,78%. Вказана тенденція свідчить про низькі обсяги кредитування банками фізичних осіб і орієнтацію кредитної політики на співпрацю із суб'єктами господарювання.

Функціонування кредитного ринку забезпечується наявністю кредитних ресурсів, завдяки яким відбувається проведення кредитних операцій. Тому їх недостатній обсяг призводить до зниження ефективності діяльності суб'єктів кредитного ринку, скорочення обсягів кредитування та загалом негативно впливає на стан національної економіки.

О. Вовчак та Г. Миськів визначають кредитні ресурси, як кошти, які використовуються суб'єктами-кредиторами для виконання кредитних операцій з метою отримання прибутку або досягнення соціально-економічного ефекту [8].

Зазначимо, що всі учасники кредитного ринку займають активну позицію у межах кредитних відносин, виступаючи одночасно кредиторами та позичальниками. Виконуючи роль кредиторів, вони прагнуть до формування достатнього обсягу власних кредитних ресурсів, а у ролі позичальників – до отримання кредитних ресурсів на вигідних умовах та в достатньому обсязі. Так, можна узагальнити, що на основу якісної взаємодії кредиторів та позичальників впливає формування кредитних ресурсів, від обсягу яких залежить прибутковість діяльності суб'єктів кредитного ринку.

Кредитні ресурси для кожного із учасників кредитного ринку будуть мати різний склад та різні джерела формування, адже кожен окремий учасник має індивідуальне призначення на кредитному ринку. Ринок кредитних ресурсів забезпечується ресурсами фінансово-кредитних установ, а також нефінансовими суб'єктами ринку, які мають тимчасово вільні кошти та можливість надавати їх у користування за відповідний процент.

Основний обсяг кредитних ресурсів кредитного ринку України формується у межах банківської системи, що пояснюється активною діяльністю банківського сектору у процесах кредитування. За рахунок того, що банки на кредитному ринку, окрім ролі кредиторів, виступають ще у ролі позичальників, утворюється залучений капітал банківського сектору – отримані кредитні ресурси банків на кредитному ринку (рис. 1). Найбільшим джерелом кредитних ресурсів банків є кошти клієнтів, частка яких у структурі зобов'язань складає понад 80% і протягом аналізованого періоду зростає на 0,8%.

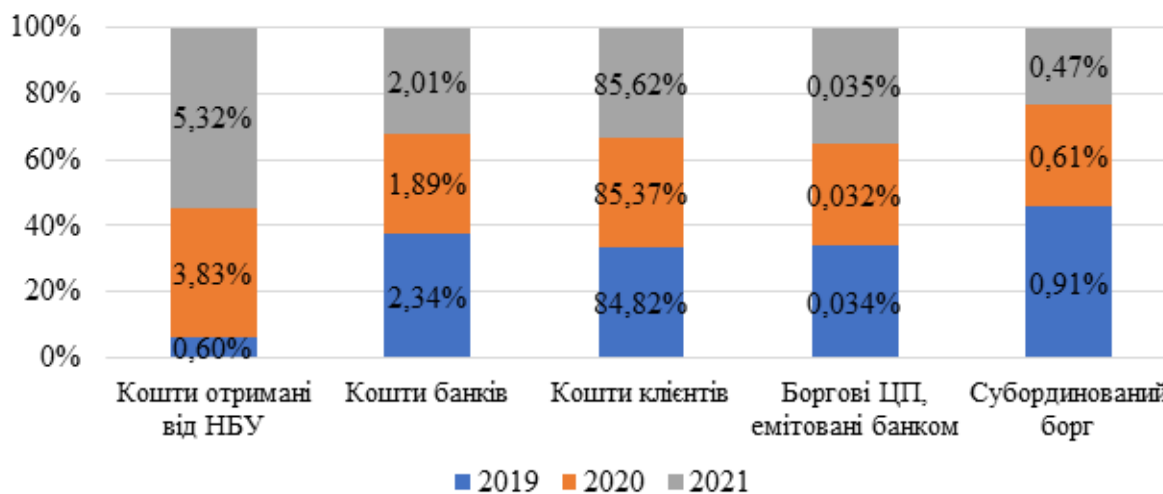


Рис. 1. Структура зобов'язань банків України у 2019-2021 рр., %

Джерело: складено авторами за матеріалами [16]

На другій позиції кошти, отримані банками від НБУ, частка яких протягом аналізованого періоду збільшується з 0,6%, до 5,32%, причому у

2019-2020 рр. її приріст становить 3,23%, а в наступному періоді 1,49%. Простежується неоднозначна динаміка частки коштів банків, розмір якої у 2019-2020 рр. зменшується на 0,45%, а в наступному періоді зростає на 0,12% і на кінець 2021 р. дорівнює 2,01%.

Учасниками кредитного ринку є також установи небанківського фінансово-кредитного сектору. На можливість ведення основної діяльності зазначених установ впливає обсяг залучених ними кредитних ресурсів.

У динаміці обсягу наявних кредитних ресурсів кожного із учасників ринку небанківських

фінансових послуг (рис.2) – кредитних спілок, ломбардів та фінансових компаній – протягом 2019-2021 рр. простежується тенденція зростання у 2019-2020 рр. та спаду у 2020-2021 рр. обсягу кредитних ресурсів фінансової компанії та депозитних рахунків кредитних спілок.

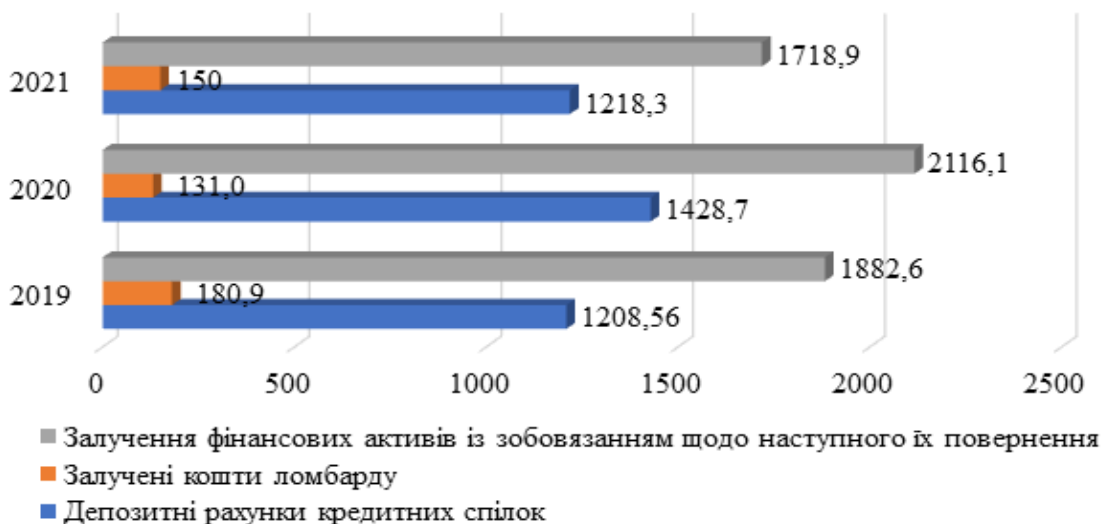


Рис. 2. Динаміка кредитних ресурсів небанківських фінансово-кредитних установ у 2019-2021 рр., млн. грн.

*Джерело: розроблено авторами за матеріалами [17]*

Розглянувши наявний обсяг кредитних ресурсів суб'єктів кредитного ринку України, перейдемо до аналізу джерел їх потенційного формування. Потенційними є ті ресурси, що надходять у вигляді грошових коштів до банківської або небанківської фінансово-кредитної установи за різними видами операцій та можуть бути спрямовані на кредитний ринок у вигляді надання кредитів.

Важливим джерелом потенційних кредитних ресурсів банківської системи є кредити, що надані у позику. Так, під час їх повернення власнику – банку чи учаснику небанківського фінансово-кредитного сектору – утворюється процентний дохід установи, який можна спрямувати на повторне надання кредитів, і у такий спосіб збільшити обсяг наявних кредитних ресурсів на кредитному ринку України.

Не менш важливим потенційним джерелом кредитних ресурсів кредитного ринку України є прибуток підприємств. Це можна пояснити тим, що усі підприємства мають рахунки в банках, на які надходить виручка від реалізації товарів, робіт або послуг. З останньої виконується спрямування коштів на повторне виготовлення товарів або виконання робіт та послуг, здійснення відрахування всіх необхідних витрат.

У ролі наявних кредитних ресурсів кредитного ринку також виступають кредити, надані з Державного бюджету України. Механізм державного кредитування реалізується шляхом надання у позику грошових коштів міністерствам та відомствам, а також іншим державним структурам, з метою фінансування проектів розвитку. Фізичні особи також можуть отримувати державні кредити за умов чіткого цільового призначення. Одним із найбільших джерел потенційних кредитних ресурсів на кредитному ринку України є доходи Державного бюджету України, зокрема трансферти, податкові та неподаткові надходження, а також доходи від операцій з капіталом, надходження від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій тощо.

Ризики, що утворюються у внутрішньому середовищі, мінімізуються за рахунок ризик-менеджменту фінансово-кредитних установ. Однак ризикам, що утворилися у зовнішньому середовищі, протистояти значно важче, адже вони не піддаються управлінню, хоча за цих обставин суб'єкти кредитного ринку здатні пом'якшити їх вплив і тим самим запобігти великим втратам.

Характер ризиків кредитного ринку є об'єктивним (рис. 3). Їх вплив відбувається або через поєднання, або компенсацію однакових ризиків двох чи декількох учасників ринку. Це може стосуватися процентного ризику, ризику ліквідності. Наступна група ризиків формується на ринку під впливом ризиків інших ринків. Прикладом може слугувати валютний ризик,

ресурсний і ринковий (міжнародний) ризику. Їх накопичення здійснюється під впливом валютного ринку, ринку кредитних або банківських ресурсів, міжнародного фінансового ринку та його окремих сегментів.

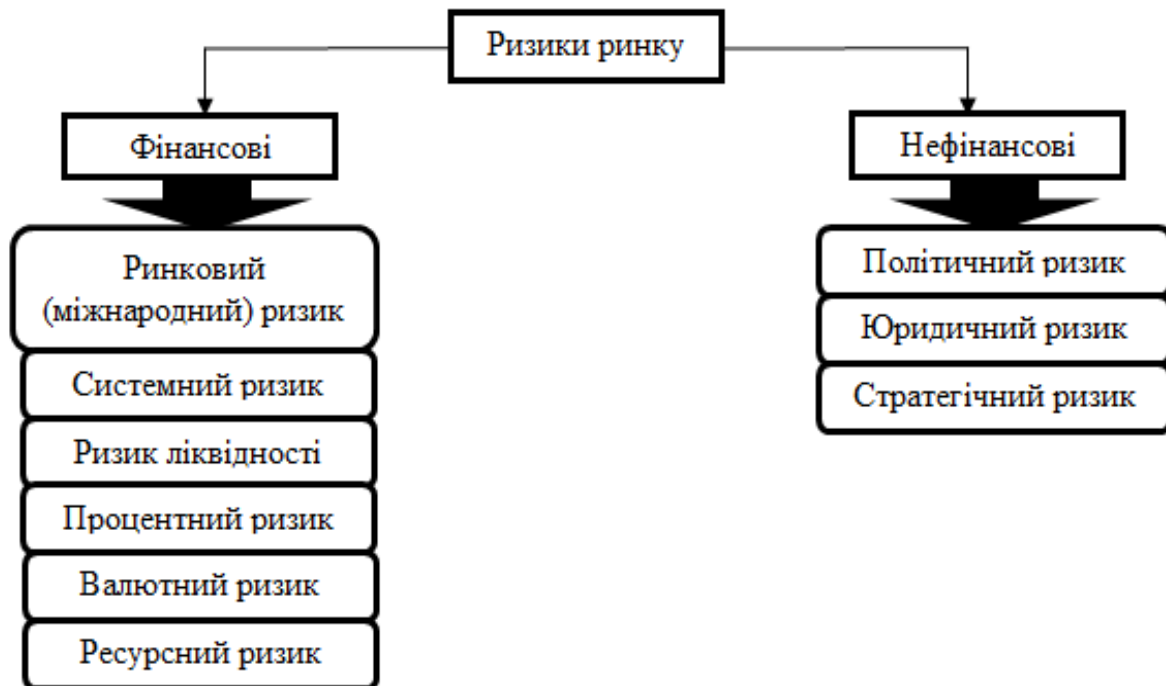


Рис. 3. Види ризиків функціонування кредитного ринку

*Джерело: розроблено авторами самостійно*

Ринковий (міжнародний) ризик вимірює вплив світового кредитного ринку на національний ринок. Насамперед цей ризик демонструє, яким чином основні тенденції розвитку першого впливають на ціну українських кредитних ресурсів на ринку.

Розмір системного ризику демонструє ймовірність настання несприятливих подій, що негативно впливають на стабільність ринку та призводять до неплатоспроможності значної кількості учасників банківської системи, внаслідок порушення стабільної діяльності системно-важливих банків. Національний банк України кожного року визначає перелік системно-важливих банків, за якими здійснює посилений нагляд та застосовує посилені вимоги з метою забезпечення стійкості їх функціонування. Так, у 2019 та 2021 роках перелік системно-важливих банків налічував 14 установ, а у 2020 році – 13, через виключення із списку АТ «Кредобанк» [16].

Ресурсний ризик пов'язаний з ймовірністю перегрупування кредитних ресурсів на ринку, що виникає внаслідок зміни відсоткових ставок на вклади та супроводжується скороченням обсягів надходження коштів клієнтів у вклади із низькою дохідністю та збільшенням обсягів залучень за депозитами із вищими ставками. Це призводить до збільшення вартості залучення банками ресурсів і, як наслідок, до нарощення обсягу витрат. Іншою формою перегрупування кредитних ресурсів є зміна термінів розміщення коштів клієнтами. Це також може призвести до негативних наслідків у діяльності банку.

Суб'єкти кредитного ринку здійснюють управління ризиками шляхом прийняття відповідних рішень та впровадження заходів, що спрямовані на мінімізацію, уникнення, пом'якшення ризиків та їх страхування. Ризик-менеджмент кожного із суб'єктів кредитного ринку забезпечує досягнення наступних цілей: ризики мають бути усвідомленими та зрозумілими; рішення мають відповідати стратегічним завданням установи; рішення повинні бути чіткими та конкретними; очікувана дохідність має компенсувати прийнятий ризик; капітал установи має відповідати розмірам можливих ризиків.

Також зазначимо, що банки у процесі здійснення кредитної діяльності використовують попереджувальні заходи та виявляють шляхи подолання наслідків проблемних кредитів, що представлені у вигляді диверсифікації, лімітування, резервування, структурування тощо.

Враховуючи залежність від суб'єктивних чинників, ефективність зазначених варіантів є різною. Так, велика частка банків не спроможна використовувати скоринг та сек'ютеризацію активів, адже ці заходи передбачають додаткові капітальні вкладення у фінансово-кредитну діяльність банку та наявність фахівців з рівнем кваліфікації, що дозволяє використовувати зазначені інструменти. Тому переважно банківські установи здійснюють продаж проблемної заборгованості спеціалізованим компаніям з метою зменшення обсягів проблемної заборгованості.

**Висновки.** До передумов виникнення ризиків функціонування кредитного ринку можна віднести: значна інтенсивність кредитної діяльності, зростання активності кожної банківської установи через потреби економіки та скорочення кількості банків у 2016-2019 рр., розвиток ринку кредитних ресурсів за рахунок диверсифікації їх джерел, поява на ринку нових операторів, які можуть надавати депозитні послуги [18]. Якщо всі ці передумови впливають на виникнення ризиків саме кредитного ринку, то ризики кредитної діяльності окремих фінансових посередників впливають на них як фактор посилення, або компенсації в залежності від рівня ризиків учасника ринку.

Зважаючи на нестабільність фінансово-економічної ситуації в Україні у 2020-2022 рр. внаслідок негативного впливу коронакризи, війни у 2022 році, банківські установи та учасники небанківського сектору, розвивають у своїй діяльності гнучкі кредитні стратегії, що мають прийнятний рівень ризиків. Зокрема, зважаючи на значну ризикованість надання у позику коштів у довгостроковій перспективі – таких як інвестиційні та іпотечні кредити, вони орієнтуються більше на видачу короткострокових кредитів клієнтам. Тому важливим аспектом у діяльності банків та інших кредитних установ є використання широкого спектру антиризикових заходів, який передбачає вдосконалення кредитної політики та ефективне управління кредитним портфелем – виконання диверсифікації, лімітування, резервування, структурування, скорингу, сек'ютеризації активів тощо.

Значна кількість ризиків продовжує бути пов'язана з перешкодами у здійсненні достовірної оцінки платоспроможності позичальників, частка доходів яких є неофіційною.

У той же час актуальним залишаються ризико-орієнтовані підходи банківського нагляду, що передбачають вимірювання кількісних характеристик ризику та оцінювання якості управління ризиками як на рівні окремого суб'єкта кредитного ринку, так і у межах діяльності кредитного ринку в цілому. Впровадження зазначених підходів попереджує прийняття неконтрольованих та нерегламентованих рішень з позиції банківських ризиків правлінням банку чи небанківської фінансово-кредитної установи.

### Список літератури

1. Григораш Т. Ф. Актуальні проблеми грошово-кредитного ринку України. *Інфраструктура ринку: Економіка та управління національним господарством*. 2019. Випуск 31. С. 99-104.
2. Коваленко В. В. Кредитний ринок України: проблеми та перспективи розвитку. *Регіональна економіка та управління*. 2015. №3 (06). С. 79-82.
3. Колодізев О. М., Плюшкіна А. Л. Аналіз сучасного стану та перспектив розвитку кредитного ринку України. *Управління розвитком. Збірник наукових праць*. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2018. № 4 (194). С. 148-154.
4. Миськів Г. В. Функціонування та розвиток кредитного ринку України: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра ек. наук: 08.00.08. Київ, 2016. 451 с.
5. Коваленко М. О. Джерела формування ресурсів банку та особливості цього процесу на різних етапах економічного розвитку. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. Вип. 3 (54). С. 212-216.
6. Присяжнюк О. П. Джерела формування та зміцнення ресурсної бази комерційних банків в Україні. *Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України збірник наукових праць*. Суми: УАБС. 2011. Вип. 31. С.55-61.
7. Онищенко Ю. І., Коробченко М. О. Проблеми формування ресурсної бази банків України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. Вип. 30. Ч. 2. С. 84-89.
8. Вовчак О., Д., Миськів Г. В. Кредитні ресурси суб'єктів кредитного ринку: теоретико-методологічні підходи. *Вісник Національного банку України. Фінансовий ринок*. 2015. №3. С. 35–39.
9. Новицький В. А. Аналіз стану використання кредитних ресурсів міжнародних

фінансових організацій в Україні. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2017. № 1. С. 147-153.

10. Дзюблюк О. В., Прийдун Л. М. Кредитний ризик і ефективність діяльності банку: монографія. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2015. 295 с.

11. Матвійчук В. І. Золотар А. К. Практичне використання методів мінімізації кредитного ризику на прикладі ПАТ АБ «Укргазбанк». *Економіка і організація управління*. 2020. №4. С. 100-106.

12. Кузнєцова Л. В. Інноваційні фінансові інструменти захисту банків від ризиків на кредитному ринку. 2015. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/147039873.pdf>. (дата звернення 12.10.2022).

13. Глущенко С. В. Інструменти управління ризиками кредитної діяльності. 2009. URL: [http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14450/Hlushchenko\\_Instrumenty\\_upravlinnia\\_ryzuykamy\\_kredytnoi.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14450/Hlushchenko_Instrumenty_upravlinnia_ryzuykamy_kredytnoi.pdf?sequence=1&isAllowed=y).

14. Тростянська К. М. Ризики кредитної діяльності *Наукові записки. Серія Економіка*. 2008. Вип.10. С. 212-217.

15. Основні показники діяльності банків України (офіційний сайт Національного банку України). URL: [https://bank.gov.ua/files/stat/Indicators\\_Banks\\_2022-09-01.xlsx](https://bank.gov.ua/files/stat/Indicators_Banks_2022-09-01.xlsx). (дата звернення 12.10.2022).

16. Огляд банківського сектору за 2021 рік (офіційний сайт Національного банку України). URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-istotno-narostili-operatsiyi-ta-podvoilyi-ributok-u-2021-rotsi--oglyad-bankivskogo-sektoru> (дата звернення 12.10.2022).

17. Огляд небанківського фінансового сектору 2022 (офіційний сайт Національного банку України). URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-traven-2022-roku>. (дата звернення 12.10.2022).

18. Про платіжні послуги. Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20>. (дата звернення 12.10.2022).

## References

1. Hryhorash, T. F. (2019). Actual problems of the money market of Ukraine.. *Infrastruktura rynku: Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, Vypusk 31. 99-104. [In Ukrainian].

2. Kovalenko, V. V. (2015). Credit market of Ukraine: problems and development prospects. *Rehionalna ekonomika ta upravlinnia*. 3, (06). 79-82. [In Ukrainian].

3. Kolodiziev, O. M., Pliushkina, A. L. (2018). Analysis of the current state and prospects for the development of the credit market of Ukraine. *Upravlinnia rozvytkom. Zbirnyk naukovykh prats*, 4 (194), 148 – 154. [In Ukrainian].

4. Myskiv, H. V. *Funktsionuvannia ta rozvytok kredytnoho rynku Ukrainy: dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra ek. nauk: 08.00.08*. Kyiv, 2016. 451. [In Ukrainian].

5. Kovalenko, M. O. (2014). Sources of formation of bank resources and features of this process at different stages of economic development. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, 3 (54), 212-216. [In Ukrainian].

6. Prysiazhniuk, O. P. (2011). Sources of formation and strengthening of the resource base of commercial banks in Ukraine. *Problemy ta perspektyvy ozvytku bankivskoi systemy Ukrainy zbirnyk naukovykh prats*. Sumy: UABS, 31, 55-61. [In Ukrainian].

7. Onyshchenko, Yu. I., Korobchenko, M. O. (2018). Problems of forming the resource base of Ukrainian banks. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, 30.2. 84-89. [In Ukrainian].

8. Vovchak, O. D., Myskiv, H. V. (2015). Credit resources of credit market subjects: theoretical and methodological approaches. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy. Finansovyiy rynok*, 3, 35–39. [In Ukrainian].

9. Novytskyi, V. A (2017). Analysis of the state of use of credit resources of international financial organizations in Ukraine. *Ekonomichni visnyk. Serii: finansy, oblik, opodatкування*, 1, 147-153. [In Ukrainian].

10. Dziubliuk, O. V., Pryidun, L. M. (2015) *Kredytnyi ryzyk i efektyvnist diialnosti banku: monohrafiia*. Ternopil: FOP Palianytsia V.A. [In Ukrainian].

11. Matviichuk, V. I. Zolotar, A. K. (2020). Practical use of credit risk minimization methods on the example of Ukgasbank PJSC. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, 4, 100-106. [In Ukrainian].

12. Kuznietsova, L. V. (2015). *Innovatsiini finansovi instrumenty zakhystu bankiv vid ryzykiv*

na kredytnomu rynku. Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/147039873.pdf>. [In Ukrainian].

13. Hlushchenko, S. V. (2009). Instrumenty upravlinnia ryzykamy kredytnoi diialnosti. Retrieved from [http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14450/Hlushchenko\\_Instrumenty\\_upravlinnia\\_ryzykamy\\_kredytnoi.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14450/Hlushchenko_Instrumenty_upravlinnia_ryzykamy_kredytnoi.pdf?sequence=1&isAllowed=y). [In Ukrainian].

14. Trostianska, K. M. (2008). Risks of credit activity. Naukovi zapysky. Seriiia Ekonomikar. 10, 212-217. [In Ukrainian].

15. Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy (ofitsiinyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy). Retrieved from [https://bank.gov.ua/files/stat/Indicators\\_Banks\\_2022-09-01.xlsx](https://bank.gov.ua/files/stat/Indicators_Banks_2022-09-01.xlsx). [In Ukrainian].

16. Ohliad bankivskoho sektoru za 2021 rik (ofitsiinyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy). Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-istotno-narostili-operatsiyi-ta-podvoyili-pributok-u-2021-rotsi--oglyad-bankivskogo-sektoru>. [In Ukrainian].

17. Oglyad nebankivskogo finansovogo sektoru za 2022 rik. (ofitsiinyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy). Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-nebankivskogo-finansovogo-sektoru-traven-2022-roku>. [In Ukrainian].

18. Pro platizhni posluhy. Zakon Ukrainy vid30.06.2021 № 1591-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20>. [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 06.11.2022

Прийнята до публікації 10.11.2022